

Commissie van toezicht TURNHOUT

Gevangenis te 2300 TURNHOUT

Jaarverslag 2017

1. **COMMISSIE VAN TOEZICHT**

1.1. **VOORSTELLING EN OPDRACHTEN**

1. Dit verslag biedt een overzicht van de werkzaamheden van de CVT Turnhout tijdens het jaar 2017. Ook het voorbije jaar onderzochten 2 maandcommissarissen elke maand de ingediende klachten, waarna zij hun bevindingen rapporteerden aan de overige leden van de CVT.

Tal van klachten konden evenwel meteen worden opgelost door de sterk gewaardeerde bijstand van het kaderpersoneel van de gevangenis bij het onderhoud met de gedetineerden. Inderdaad, vaak kan één en ander worden uitgeklaard door open communicatie met de kwartieroversten en een positieve ingesteldheid van het gevangenispersoneel. Een luisterend oor en een gemotiveerd antwoord kunnen soms wonderen verrichten.

Een verblijf in de gevangenis is immers méér dan het simpelweg isoleren in een sterk beveiligde omgeving. Eens keren gedetineerden immers terug naar de maatschappij. Het is de overtuiging van de CVT dat een open en transparante communicatie kan bijdragen tot een positief klimaat in de gevangenis.

2. Het KB (art. 138ter) bepaalt dat de CVT tot taak heeft:

1° een onafhankelijk toezicht te houden op de gevangenis bij dewelke zij is opgericht, op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de betreffende voorschriften;

2° aan de Minister en aan de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek, advies en inlichtingen te geven betreffende aangelegenheden in de gevangenis die rechtstreeks of onrechtstreeks met het welzijn van de gedetineerden verband houden en voorstellen te doen die zij gepast acht;

3° ten behoeve van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen jaarlijks een verslag op te stellen betreffende alles wat betrekking heeft op de bejegening van de gedetineerden en op de naleving van de voorschriften terzake, in de gevangenis waarvoor zij bevoegd is.

Ook het voorbije jaar hebben de hierna vermelde leden van de CVT bij de gevangenis te Turnhout met bijstand van mw. Carine Jansen getracht hieraan zo goed mogelijk gevolg te geven.

Verskillende leden hebben tevens hierna gemelde studiemomenten bijgewoond c.q. de CVT.

- **19/05/2017: Vergadering Nederlandstalige voorzitters commissies van toezicht met mevr. G. Smaers, voorzitter van de centrale Raad te Ruselede**
- **27/04/2017: Opleiding penitentiaire bemiddeling - Centrale Raad te Brussel**
*Workshop "Bemiddeling" Hélène Van Den Steen en Lieve Lagae,
Hoe de instrumenten van de bemiddelaar inzetten?
Hoe de communicatie verbeteren tussen penitentiair beambte en gedetineerde (klager)?
Hoe deze praktijk bewerkstelligen? Welke praktische ondersteuning (collectieve supervisie...)?*
- **17/11/2017 Brussel - Studiedag van de Commissies van Toezicht**
De relatie van de penitentiaire beambte met de gedetineerde
- **14 november 2017: Bezoek aan de directie van de gevangenis te Turnhout**
Stijn Mannaert stelt Jan Roovers en Maarten Verbiest (nieuwe leden) voor aan de heer Marc Hendrickx, directeur gevangenis.

1.2. SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

<i>Stijn Mannaert</i>	<i>Voorzitter</i>
<i>Lieve Vanermen</i>	<i>Ondervoorzitter</i>
<i>Michel Mertens</i>	<i>Lid-geneesheer - einde mandaat 01/04/2017</i>
<i>Jan Roovers</i>	<i>Lid-geneesheer - aanvang mandaat vanaf november 2017</i>
<i>Freddy Mols</i>	<i>Lid-advocaat</i>
<i>Marcel Paeshuyse</i>	<i>Lid</i>
<i>Guido Peeters</i>	<i>Lid</i>
<i>Jozef Peeters</i>	<i>Lid</i>
<i>Herman Van Brecht</i>	<i>Lid - einde mandaat 01/04/2017</i>
<i>Maarten Verbiest</i>	<i>Lid - aanvang mandaat 10/07/2017 - eerste vergadering 13/09/2017</i>
<i>Gert Vervoort</i>	<i>Lid</i>

1.3. WERKING VAN DE COMMISSIE

<u>Rondgang</u>	<u>maandcommissaris</u>	<u>vergadering</u>
10/01/2017	Stijn Mannaert - Marcel Paeshuyse	11/01/2017
07/02/2017	Lieve Vanermen - Guido Peeters	08/02/2017
02/03/2017	Michel Mertens - Jozef Peeters	08/03/2017
10/04/2017	Stijn Mannaert - Marcel Paeshuyse	12/04/2017
04/05/2017	Guido Peeters - Jozef Peeters	10/05/2017
12/06/2017	Lieve Vanermen - Freddy Mols	14/06/2017
05/07/2017	Stijn Mannaert - Gert Vervoort	12/07/2017
08/08/2017	Freddy Mols - Marcel Paeshuyse	09/08/2017
06/09/2017	Jozef Peeters - Stijn Mannaert - Maarten Verbiest	13/09/2017
03/10/2017	Stijn Mannaert - Lieve Vanermen	19/10/2017
13/11/2017	Marcel Paeshuyse - Gert Vervoort	15/11/2017
14/12/2017	Marcel Paeshuyse - Herman Van Brecht	20/12/2017

Voordrachten voorafgaand aan onze vergaderingen:

- **8 februari 2017: Voordracht Mr. Eric Boon, advocaat bij de balie te Antwerpen**
Internering: Nog steeds de zwaarste straf?
- **8 maart 2017: Voordracht Joke Sannen, beleidscoördinator hulp- en dienstverlening gevangenis Turnhout**
Uiteenzetting lopende projecten, cursussen & opleidingen, e.a. in de gevangenis te Turnhout aangeboden door de Vlaamse Gemeenschap.
- **11 oktober 2017: Voordracht Anne-Mie Jonckere, aalmoezenier in de gevangenis te Turnhout**
“Over schuld en de smalle marge voor schuldverwerking inde context van justitie en detentie. Enkele kritische beschouwingen uit het gevangenispastoraat”.
Uiteenzetting van haar halftijdse job als aalmoezenier in de gevangenis te Turnhout.
- **15 november 2017: Ahmet Yildiz, Imam in de gevangenis te Turnhout en Hasselt.**
Kort gesprek met de imam over de islam in de gevangenis.

2. GEVANGENIS

De centrale raad heeft geen thema's voor het jaarverslag 2017 vastgelegd.

2.1. MATERIËLE OMSTANDIGHEDEN VAN DETENTIE

Informatie inzake de inrichting: Turnhout 30 december 2016

<i>Capaciteit van de inrichting</i>	Volgens Blx: 262 (20% overbevolking inbegrepen)	
<i>Aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd</i>	Omdat de PI-Turnhout ook een arrondissementeel arresthuis is, fluctueert dit cijfer. Het is namelijk in sterke mate afhankelijk van de beslissingen van de onderzoeksrechters, van de Raadkamers en van de Kamer van Inbeschuldigingstelling. Het cijfer schommelt tussen 260 en 310. Ter illustratie hiervan, volgende data en cijfers: populatie op - 01/06/17: 292 personen - 06/10/17: 280 personen - 29/12/17: 266 personen	
<i>Verdeling beklaagden / veroordeelden (in voorkomend geval)</i>	Op 31/12/17: 43,36% beklaagden (*)	Op 31/12/17: 37,11% Veroordeelden (*)
<i>Indeling per geslacht (in voorkomend geval)</i>	Mannen: alle gedetineerden in Turnhout zijn mannen.	Vrouwen: er verblijven geen vrouwelijke gedetineerden in TU.
<i>Aantal gedetineerden van vreemde nationaliteit</i>	Op 30 december 2017 verbleven er ca. 55% gedetineerden van vreemde nationaliteit. Hiervan had ca. 12% recht op verblijf.	

Aanvullende opmerkingen:

(*): deze cijfers worden aangevuld met de groep geïnterneerden op 31/12/17: 19, 53 %. Dit cijfer illustreert duidelijk de uitstroom van deze groep gedetineerden (voornamelijk naar de FPC's).

De gevangenis heeft, naast de opvolging van de opgesloten personen, eveneens de opdracht om de dossiers van de personen die in strafonderbreking (SO) of elektronisch toezicht (ET) werden gesteld administratief op te volgen. Op 31 12 17 betrof het 67 personen die in SO en 56 personen die in ET waren gesteld.

2.2. ONTHAAL VAN DE NIEUWE GEDETINEERDEN

- *Welke informatie ontvangen personen die van hun vrijheid zijn beroofd bij hun aankomst in de inrichting?*
Elke verblijfsruimte is voorzien van een huishoudelijk reglement dat zowel een generiek gedeelte (geldig voor alle gevangenis) als een specifiek gedeelte (voor Turnhout) bevat. Daarnaast is er het infokanaal op de televisie die op elke verblijfsruimte aanwezig is. Alle beklaagden worden onthaald door een maatschappelijk assistent en opgevolgd door JWT.
- *In welke vorm (bijv. huishoudelijk reglement, informatieve brochures over het leven in de gevangenis, over procedures inzake vervroegde invrijheidstelling, over bezoekrecht)?*
HHR, infokanaal, onthaalgesprek, contacten met PSD, inlichtingen door andere medewerkers (directie, bewarend kader).
- *Is er sprake van bijzondere bepalingen voor buitenlandse gedetineerden, ongeletterden of analfabeten?*
Generieke gedeelte van huishoudelijk reglement bestaat in het Frans. Er is een Duitse, Engelse en Spaanse versie van het specifiek gedeelte beschikbaar.
- *Eventuele opmerkingen: /*

2.3. HYGIËNE, VOEDING EN LEEFRUIMTE

2.3.1. Hygiëne en sanitaire voorzieningen

- *Hebben alle gedetineerden toegang tot de toiletten onder betamelijke omstandigheden en bieden zij hen een vorm van privacy?*
Op de nieuwe vleugel is elke verblijfsruimte voorzien van een afsluitbare sanitaire hoek waarin toilet met spoeling en lavabo. In het oude gedeelte is elke verblijfsruimte voorzien van een toilet met spoeling en lavabo en is een kamerscherm voorhanden. In het oude gedeelte bestaat de privacy er onder meer in dat het merendeel van de gedetineerden individueel op de kamer verblijft.

Is er een voldoende aantal baden en douches aanwezig? Ja
Vleugel A: 3 per sectie, 9 in totaal
Vleugel B: 3 per sectie, 9 in totaal
Vleugel C: 2 per sectie
Vleugel D: 8 per sectie, 16 in totaal

- *Hoe is het gesteld met de netheid en de hygiëne van de sanitaire voorzieningen? Wat zijn de bepalingen om de sanitaire voorzieningen schoon en in goede staat te houden?*
Douches in oude gevangenis zijn recentelijk gerenoveerd. Worden dagelijks gepoetst.
- *Wat is de frequentie van de douchebeurten (voor werkende gedetineerden/voor de anderen)?*
3x/week voor iedereen, dagelijks voor diegenen die werken en na sport.
- *Welk hygiëneproduct wordt er uitgedeeld en hoe vaak?*
Elke inkomende van vrijheid ontvangt een pakket inkomende. Dit bevat: een kam, zeep, douchegel, tandenborstel, tandpasta, scheerschuim, balpen, briefpapier, 2 postzegels, 2 omslagen, scheerkrabbertje.
Gedetineerden die geen geld hebben kunnen via de welfare toiletproducten bekomen. Gedetineerden die beschikken over de nodige financiële middelen worden geacht via de kantine de nodige toiletproducten aan te kopen.

2.3.2. Voeding

- *Wat is het jaarlijkse budget voor voeding (en het bedrag dat per dag voor elke gedetineerde wordt uitgetrokken)?*
Het budget voor onderhoud en voeding gedetineerden bedraagt voor 2017 in totaal 459.430 euro. Dit budget werd berekend aan een dagprijs per gedetineerde van 4,1957 euro voor onderhoud en voeding, waarvan 3,7372 euro per dag voor voeding.
- *Is er in bijzondere voedingsregimes voorzien voor zieken, oudere gedetineerden en, in voorkomend geval, kinderen die hun moeder vergezellen?*
Enkel op medisch advies worden bijzondere voedingsregimes voorzien. In Turnhout worden geen vrouwen gedetineerd.
- *Worden voedingsregimes van religieuze aard gerespecteerd?*
Ja, men heeft de keuze tussen een gewoon menu, een menu zonder varkensvlees en een vegetarisch menu. Tevens wordt voorzien in voedingsregimes die door de geneesheer worden voorgeschreven: diabetes, vetloos, zoutarm, glutenvrij, ... Voor gedetineerde die het joodse geloof belijden, wordt koosjer voedsel aangeleverd door de joodse gemeenschap in Antwerpen na tussenkomst van de rabbijn.
- *In welke staat verkeert de keuken waarin de maaltijden worden bereid? Wordt zij regelmatig gecontroleerd op hygiëne en veiligheid?*
De keuken wordt onderworpen aan dezelfde keuring als alle Horeca-inrichtingen en grootkeukens. Deze zeer strenge keuring gebeurt door het Federaal Agentschap voor de voedselveiligheid.
- *Voldoen de door de kantine aangeboden producten aan de behoeften en vragen van de gedetineerden? Zo ja, hebben zij een redelijke prijs?*
Er staan meer dan 200 artikelen op de gewone wekelijkse kantinelijst. Daarbuiten kunnen de gedetineerden nog verzorgingsproducten, zuivel- groenten en fruit, vlees en bereide gerechten aankopen. Kranten en tijdschriften kunnen ook besteld worden.
Sommige gedetineerden wensen goedkope producten terwijl anderen daarentegen bereid zijn (of geld hebben) om merkproducten te kopen. Gelet op het grote aankoopvolume kunnen de meeste artikelen tegen een vergelijkbare prijs als in de kleinhandel worden aangeboden.

2.3.3. Leefruimte

- *Beschikken alle gedetineerden over een eigen bed? indien niet, wat is de verhouding gedetineerden die niet over een eigen bed beschikken?*
Gelet het schommelende bevolkingscijfer en de opnameplicht kan het gebeuren dat een gedetineerde op een matras op de grond moet slapen.
- *Hoe delen de groepen (per twee, drie of vier) de gemeenschappelijke cellen? Worden de groepen samengesteld en volgens welke criteria wordt gedetineerden een bepaalde cel toegewezen?*
Het oorspronkelijke en oudste gedeelte van de gevangenis is sinds januari 2013 de afdeling sociaal verweer. De geïnterneerde abnormalen worden allen individueel gehuisvest.
De nieuwe vleugel huisvest beklagden en veroordeelden. Het betreft duo-cellen. Toewijzing gebeurt op basis van beschikbare plaatsen, roken/niet roken, taal, religie. Op eigen verzoek van de gedetineerden kunnen 1x/week celwissels worden uitgevoerd, beperkt in aantal en op vaste tijdstippen.

2.3.4. Toegang tot medische verzorging

- *Wat zijn de voornaamste medische problemen?*
Letsels van vechtpartijen;
Opvolging van verslavingsproblematiek;
Verkoudheden en welvaartsziekten zoals hart- en vaatproblemen en diabetes.
Wondzorg
TBC-problematiek (screening + isolatie)
- *Waar vinden de spreekuren plaats en onder welke omstandigheden?*
Er zijn 2 verpleeglokalen ter beschikking
één op afdeling sociaal verweer
één op afdeling beklagden en veroordeelden

Dit gebeurt in goede omstandigheden. Elke consultatie gebeurt in het dokterslokaal waar in regel enkel de arts, een verpleegkundige en de gedetineerde aanwezig zijn. Er staat wel een PBA aan de deur om in te grijpen indien nodig. De medische dienst beschikt niet over het nieuwste materiaal maar geeft aan zich goed te kunnen behelpen met wat er voor handen is.

- *Hoe vaak bezoekt het medische personeel de detentieruimten?*
Medicatiebedeling gebeurt door verpleegkundigen op cel. In deze omstandigheden bezoekt het medische personeel dagelijks de detentieruimten. Op vleugel C deelt het personeel de medicatie uit. Gedetineerden die op strafcel verblijven worden dagelijks door de arts gezien. Bij dringende interventies wordt uiteraard op cel gegaan.
- *Is er dag en nacht medisch personeel aanwezig?*
Op weekdagen zijn er algemeen verpleegkundigen aanwezig van 7u. tot 21u. In het weekend van 7u. tot 19.30 u. Er is ook steeds een (externe) arts met permanentie. Psychiatrisch verpleegkundigen zijn aanwezig van maandag tot vrijdag van 7.30u. tot +- 17u. In het weekend, 's avonds en 's nachts en op feestdagen is er geen psychiatrisch verpleegkundige aanwezig.

Samenstelling medisch team

- *Hoe is het medische personeel samengesteld (aantal artsen, verpleegkundigen, psychologen, psychiaters, ander personeel)?*

2 artsen	1 tandarts
1 kinesist	1 ergotherapeut
6 verpleegkundigen waarvan 3 psychiatrisch verpleegkundigen	3 psychologen (2 VT& 1 loopbaanonderbreking)
2 zelfstandig verpleegkundigen	3 maatschappelijk assistenten + 1 voor het zorgteam
1 psychiater	
- *Stemmen de werktijden overeen met de behoeften van de gevangenis?*
Op weekdagen zijn er algemeen verpleegkundigen aanwezig van 7u. tot 21u. In het weekend van 7u. tot 19.30u. Er is ook steeds een arts met permanentie. Psychiatrisch verpleegkundigen zijn aanwezig van maandag tot vrijdag van 7.30 u. tot +- 17u. (supra).

2.3.5. Bijzondere verzorging voor geestesgestoorde gedetineerden

- *Zijn er in de voorbije 12 maanden bij gedetineerden in de inrichting ziektes of geestesstoornissen vastgesteld? Zo ja, bij hoeveel personen?*
De PI Turnhout heeft een afdeling sociaal verweer waar ca. 78 geïnterneerde abnormalen verblijven en ook beklaagden/veroordeelden met een psychiatrische problematiek. Zij worden op de afdeling opgenomen ingevolge beslissingen van de Commissies tot Bescherming van de Maatschappij respectievelijk van de Dienst Detentiebeheer. De PI Turnhout stelt geen diagnose als such voor deze groep, dit gebeurde eerder en elders. Turnhout neemt dus ook (tijdelijk of langer) veroordeelden op uit andere gevangenis waar bij psychiatrische problemen worden benoemd. Deze personen worden gehuisvest op de afdeling sociaal verweer en opgenomen in de werking van deze diensten. Voor deze groep wordt wel een diagnose gesteld;.
- *Wat is de volgende stap bij een dergelijke vaststelling (overbrenging naar een psychiatrisch ziekenhuis, verwijzing naar een speciale afdeling binnen de inrichting, geen enkele bijzondere bepaling)?*
supra
- *Wie is er belast met de behandeling van die zieken (een psychiater, een huisarts)?*
Een behandeling zoals in de reguliere psychiatrische zorg is in de gevangenis niet mogelijk. Sinds november 2014 worden geïnterneerde abnormalen opgenomen in het FPC in Gent, sinds april 2016 op de afdeling LFPZ Bierbeek en sinds augustus 2017 in het FPC Antwerpen.

De gevangenis beschikt over een zorgteam dat o.a. pre-therapeutische opdrachten heeft.
- *Hoeveel psychiaters werken er in de inrichting en hoelang zijn zij aanwezig?*
Aan zowel het zorg - als PSD-team is 1 (dezelfde) psychiater toegevoegd. Psychiater is aanwezig op dinsdag en op donderdag, telkens gedurende ca. 7 uren.

2.4. ACTIVITEITEN VAN DE GEDETINEERDEN

2.4.1. Bezoeken

- *Wat is het aantal toegestane externe bezoeken (beklaagden en veroordeelden)?*
3x/week waarvan minstens één in weekend (conform bepalingen algemeen gedeelte huishoudelijk reglement). Beklaagden hebben recht op dagelijks bezoek. In voorkomend geval zal dit glasbezoek zijn om iedereen de mogelijkheid te bieden 3x tafelbezoek te ontvangen.
- *Hoe lang duren zij?*
1u. per bezoek
Ongestoord bezoek: na 1 maand detentie, 2x 2u./maand (één OB wordt gerekend als 1 bezoek, supra)

- *Welke informatie wordt verstrekt om het contact met en de bezoeken aan een gedetineerd familielid mogelijk te maken?:*
Huishoudelijk reglement, infokanaal, onthaalgesprek.
- *Is er sprake van bijzondere bepalingen voor bezoeken van kinderen van gedetineerden?*
Het laatste bezoek op woensdag is voorbehouden voor kinderen van gedetineerden. Maandelijks wordt op zondagnamiddag een kinderbezoek georganiseerd dat zich enkel richt tot (groot)ouders en hun (klein)kinderen. Er wordt telkens een activiteit georganiseerd (bv. knutselen, muziek, toneel) door vrijwilligers van het CAW.
- *Stelt de gevangenis een wachtruimte voor familieleden ter beschikking?*
Ja
- *Onder welke materiële omstandigheden verlopen de bezoeken aan tafel?*
Zaal waar 18 tafels staan: gedetineerde aan ene zijde, bezoekers (max. 3 volwassenen + kinderen (tot 12j onbeperkt) aan andere zijde; speelhoek voor kinderen aanwezig. In de bezoekszaal staan drank- en versnaperingautomaten.
- *Biedt de gevangenis alternatieven voor gedetineerden die nooit extern bezoek krijgen?*
Telefonische contacten en bezoektransfer (= tijdelijke overplaatsing naar andere gevangenis waar wel bezoek kan komen).

2.4.2. Telefoon

- *Hoe vaak hebben de gedetineerden de mogelijkheid om te telefoneren?*
210 minuten per week. Eén gesprek kan maximaal 15 minuten duren.

2.4.3. Vorming en opleiding

- *Welk soort onderwijs kunnen personen die van hun vrijheid zijn beroofd daadwerkelijk krijgen?*
In de PI Turnhout worden taal- en computerlessen georganiseerd (Engels, multimedia, Excel, PowerPoint en Autocad). In 2016 werd het aanbod uitgebreid met lessen vanuit centrum basiseducatie: veiligheid op het werk (VCA) en werk zoeken.
In Turnhout komt daarnaast 1 dag per week een medewerker van VOCVO die gedetineerden helpt met individuele leervragen. Dit kan gaan om vragen rond de examencommissie, open universiteit, behalen getuigschrift bedrijfsbeheer, groepscursussen in de eigen of een andere gevangenis en opleidingen buiten de gevangensmuren (in het kader van de uitwerking van reclassering).
- *Hoeveel procent van de gedetineerden neemt deel aan de opleidingsactiviteiten?*
Gemiddeld schrijft zo'n 10% zich in voor deelname aan een groepscursus.
- *Heeft iedere gedetineerde die dat wenst toegang tot de opleidingsactiviteiten?*
Gedetineerden worden enkel uitgesloten van het volgen van onderwijs indien zij een tuchtsanctie ondergaan of onder een veiligheidsmaatregel of -regime staan. Uitzonderlijk neemt de directie een individuele beslissing tot uitsluiting omwille van een veiligheidsrisico.
De geïnterneerden kunnen niet deelnemen aan de taallessen, Deze lessen gaan immers door in een lokaal op de afdeling voor beklaagden/veroordeelden waar het niet mogelijk is om een toilet-pauze voor hen te voorzien. Een ander lokaal is niet beschikbaar.
- *Is de keuze van de opleiding verenigbaar met de doelstelling van re-integratie van de gedetineerden?*
De vaardigheden omtrent taal en computer kunnen een pluspunt betekenen bij de resocialisatie.
- *Wordt het onderwijs vergoed? Zo ja, in welk(e) geval(len) en tot welk bedrag?*
Gedetineerden die een cursus volgen en afmaken, kunnen aanspraak maken op een uurloon van 0,62 euro voor de gevulde uren.
- *Waar vinden de opleidingsactiviteiten plaats? Zijn de gebruikte ruimten aangepast?*
Er zijn twee leslokalen, waarvan één computerlokaal (12-tal computers). Het computerlokaal wordt enkel gebruikt voor computerlessen; het andere leslokaal is multifunctioneel en wordt gedeeld gebruikt voor onderwijsaanbod, vormingen welzijn, gespreksgroepen, islamitische gebedsdienst, ontspanningsaanbod CAW,...
De lokalen zijn infrastructuurueel uitgerust voor dit opleidingsaanbod. Zoals toegelicht is het organisatorisch niet haalbaar om geïnterneerden te laten deelnemen aan de taallessen. Er kunnen max. 15 gedetineerden deelnemen aan opleidingsactiviteiten.

2.4.4. Werk

- *Welke mogelijkheden zijn er om binnen de inrichting te werken, in vergelijking met de mogelijkheden in de buitenwereld?*
De tewerkstelling binnen de gevangenis is beperkt.
In de gevangenis van Turnhout kunnen een dertigtal gedetineerden werken in een werkhuis. Hier worden werkzaamheden verricht voor externe aannemers. Dit gaat meestal om plak- en vouwwerk. De gedetineerden worden betaald per hoeveelheid afgewerkte stuks. Om meer gedetineerden werk te geven, wordt gestreefd naar een halftijdse tewerkstelling.
Verder zijn er nog een aantal jobs in de huishoudelijke dienst: diender sectie, keuken, kleedkamer, onderhoud, bibliotheek ...). Ongeveer een veertigtal gedetineerden worden hier voltijds of deeltijds tewerkgesteld.

- *Wanneer er onvoldoende werk is voor de gedetineerden, hoe vindt de selectie van degenen die werken dan plaats?*
De directie maakt een selectie van gedetineerden die kunnen of mogen werken. Tegenindicaties hierbij kunnen zijn: psychiatrische problematieken, veiligheidsrisico's. Gedetineerden voor een vertrouwensjob worden geselecteerd door de directie aan de hand van een aantal criteria. De meeste gedetineerden worden ingeschreven op een wachtlijst voor een job. Zij worden opgeroepen aan de hand van hun rangschikking op de lijst.
- *Wat zijn de werkomstandigheden (veiligheidsnormen, geschiktheid van de ruimten) in vergelijking met de buitenwereld?*
De inrichting beschikt over een werkhuis waar eenvoudige werken worden uitgevoerd. In principe is de opdrachtgever (externe aannemer) verplicht om de nodige arbeidsbeschermingsmiddelen te voorzien. Gelet op de eenvoudige werken is dit zeer beperkt.
- *Wat is de gemiddelde vergoeding voor het werk?*
In het werkhuis wordt gestreefd naar een gemiddeld uurloon van 2,10 euro. De gedetineerden krijgen een stukloon, dus varieert de verloning naargelang hun inzet en kunde. Bovendien promoten wij een deeltijdse tewerkstelling zodat het verschil met de huishoudelijke diensten beperkt blijft. Gedetineerden die werken in de huishoudelijke diensten wordt een vast uurloon betaald variërend van 0,95 euro tot 1,10 euro.

2.4.5. Lichaamsbeweging, vrije tijd en culturele activiteiten

- *Wordt de eis van minimaal één uur lichaamsbeweging (of wandelen) in de buitenlucht voor alle gedetineerden gerespecteerd?*
Het normale regime voorziet 2x 1u. wandeling van ma - za; op zondag is er 3u. wandeling. Gedetineerden die het voorwerp uitmaken van een disciplinaire maatregel kunnen 1u./dag gaan wandelen.
- *Welke sportieve activiteiten kunnen de gedetineerden uitoefenen? Hoe vaak en hoelang kunnen zij dit doen?*
Per week kan men twee keer fitnessen en twee keer deelnemen aan een buitensportactiviteit (voetbal, volleybal en conditietraining). Deze sportmomenten duren telkens een uur.
- *Welke andere vormen van vrijetijdsbesteding zijn er mogelijk, met inbegrip van culturele activiteiten (workshops leren schrijven, toneel)?*
Aanbod activiteiten: Overzicht van de activiteiten hulp- en dienstverlening van de Vlaamse Gemeenschap in 2017:

Onderwijs

Taal: Engels, Nederlands op de gevangenisvloer
ICT: Autocad, Multimedia, Excel, PowerPoint, Word, Photoshop en Publisher
Centrum Basiseducatie: Werk zoeken, Veiligheid op het werk (VCA)
Individuele leertrajecten
Proclamaties januari en juni

Welzijn en gezondheid

Individuele gesprekken JWT - CAW De Kempen
Individuele gesprekken CGG Kempen
Individueel aanbod AA
Individueel aanbod Tandem (gestart in augustus 2018 - brug naar geestelijke gezondheidszorg buiten de muren)
Activiteiten met directe sociale omgeving bv. film, roos voor Valentijn, Etenje met partner, Suikerfeest,...
Maandelijks kinderbezoek
Wekelijkse ontspanningsavond (spelletjesavond, bingo, film, crea,...)
Moestuinproject voor geïnterneerden
Voorleesverhalen voor papa's
Golden Oldies
Kerstfoto's
Tweedehands kledingmarkt voor geïnterneerden
Project Thomas More: focusgroep gedetineerden gericht op betere bekendmaking van het aanbod

Herstelgerichte activiteiten

Regionaal hertelproject Retoer
Aanbod dader-slachtofferbemiddeling Moderator
Slachtoffer in beeld
Herstelgerichte gespreksgroep met Bart Schoovaerts

Tewerkstelling

Individuele gesprekken detentieconsulent VDAB

Culturele activiteiten

Buiten Beeld
Jaarlijkse BBQ
Culinaire workshop met het oog op Music for Life
Bloemschikken voor geïnterneerden
Volksspelen
Quiz
Radio Cachot
Huppeltrut en Machoman
Simultaan schaken
Man zijn in deze tijd
Wekelijks bibmoment
Samen Lezen

Sport
Fitness
Buitensport
Yoga
Kubbe

- *Is er een zaal of een andere ruimte voorbehouden voor vrijetijdsbesteding?*
Er zijn 5 lokalen waar begeleide groepsactiviteiten georganiseerd kunnen worden. De lokalen worden gebruikt door het zorgteam, de Vlaamse Gemeenschap en de erediensdiensten. Activiteiten met bezoekers vinden plaats in de bezoekerzaal, buitenactiviteiten op de wandeling.
- *Eventuele aanvullende opmerkingen:*
Voor de geïnterneerde abnormalen bestaat sinds september 2014 de mogelijkheid om onderlinge celbezoeken af te leggen.

2.5. REGIME EN DISCIPLINE

2.5.1. Algemeen

ORDE, VEILIGHEID EN GEBRUIK VAN DWANG

- *Hoe vaak doen incidenten zich voor waarbij geweld of dwang wordt gebruikt (volgens de gedetineerde personen, de directeur, de registers of enige andere bron)?*
In 2017 werd in het register dwangmiddelen 36x het gebruik ervan genoteerd.
- *In welke gevallen is het gebruik van dwangmiddelen (handboeien,...) toegestaan?*
Het gebruik van dwangmiddelen is bepaald door de basiswet (art. 119 - 121). Gebruik van dwang is mogelijk "met het oog op de handhaving van de orde of de veiligheid (...) wanneer deze doelstelling op geen enkele andere wijze kunnen worden bereikt en voor zover strikt noodzakelijk"
- *Worden al die gevallen in een register genoteerd?*
Ja, elk gebruik van dwang wordt opgenomen in een bijzonder register, beheerd door PA.
- *Hebben de personen tegen wie die middelen gericht waren een arts kunnen raadplegen?*
Het gebruik van deze middelen is steeds het gevolg van een crisissituatie waarin onmiddellijke en doeltreffende interventie noodzakelijk is. Een arts raadplegen zal in deze omstandigheden niet compatibel zijn met het bewaren van de orde en veiligheid en het vrijwaren van de fysieke integriteit van medewerkers en gedetineerden. Indien geplaatst in een strafcel, worden zij dagelijks gezien door o.a. een arts
- *Hoelang mogen dwangmiddelen worden gebruikt?*
Directie beslist over de stopzetting van het dwangmiddel. Basiswet schrijft voor dat deze "redelijk moet zijn" en "in verhouding staan tot het nagestreefde doel".
- *Worden fouilleringen en naaktfouilleringen respectvol en met de nodige tact uitgevoerd?*
De vigerende richtlijnen werden via dienstorder aan het personeel meegedeeld en worden nageleefd. Ook de gedetineerden werden ingelicht over deze richtlijnen. Een fouille aan het lichaam wordt enkel uitgevoerd indien er specifieke en individuele aanwijzingen zijn.

TUCHTREGIME

- *Welke daden en welk gedrag worden het vaakst bestraft?*
Betreft vooral incidenten van verbale en/of fysieke agressie en van bezit van verboden voorwerpen (medicatie, drugs, GSM, USB)
- *Wat is de gemiddelde aard en duur van de opgelegde straffen?*
Aard en duur van tuchtsancties zijn bepaald in de Collectieve Brief, nr. 124 (06.09.2013). In praktijk is de 'Afzondering in de aan de gedetineerde toegewezen verblijfsruimte' de meest toegepaste straf. Gemiddelde duur is ca. 1 week. Bij fysieke agressie kan de gedetineerde opgesloten in een strafcel voor maximum 9 dagen (onder bepaalde omstandigheden beperkt en eenmalig verlengbaar).
- *Hoeveel personen zijn er gedurende een bepaalde periode gestraft in verhouding tot het totale aantal personen die van hun vrijheid zijn beroofd?*
In verhouding tot het bevolkingsaantal, staat dagelijks ca. 6% van de gedetineerden onder tuchtsanctie (waarvan 4% effectief en 2% voorwaardelijk). Het aantal waarschuwingen is te verwaarlozen.

2.5.2. Disciplinaire afzondering

- *Wat zijn binnen de inrichting de motieven die leiden tot het plaatsen in een strafcel?*
Fysieke agressie t.a.v. medewerkers en gedetineerden, ernstige bedreigingen van medewerkers en gedetineerden, vernielingen van materialen.
- *Beschikt een persoon in afzondering steeds over minimaal één uur beweging per dag in de buitenlucht?*
Ja

- *Wordt er vóór de afzondering een controle door een arts uitgevoerd en ligt de nadruk bij het onderzoek op de gezondheidstoestand van de gedetineerde?*
Plaatsing op strafcel is meestal gevolg van een crisissituatie.
Een arts (is vaak niet aanwezig wanneer het incident zicht voordoet, ('s avonds, weekend,...)) raadplegen voor de afzondering zal in deze omstandigheden niet compatibel zijn met het bewaren van de orde en veiligheid en het vrijwaren van de fysieke integriteit van medewerkers en gedetineerden.
- *Hoe vaak vindt een dergelijk medisch onderzoek tijdens de afzondering plaats?*
Dagelijks
- *Wie heeft er toegang tot de gedetineerde in afzondering en hoe wordt dit kenbaar gemaakt?*
Directie, medische dienst, bewarend personeel, geestelijke raadslieden, zorg, administratieve diensten, Commissie van Toezicht. Dagelijkse melding via mail.
Monografie, dienstnota's, opleidingen.

2.5.3. Gebruik van dwang

- *Organisatie van fouilleringen en naaktfouilleringen ?*
Kledijfouille: ja, bij bewegingen waarbij de verblijfsafdeling wordt verlaten en na bezoek.
Naaktfouille (= fouille aan het lichaam): ingevolge individuele motivering van de directeur op basis van specifieke aanwijzingen.
- *Worden de incidenten waarbij dwang wordt gebruikt, ingeschreven in een register? Inachtneming van de opgelegde voorwaarden*
Ja, het register is opgesteld conform de omzendbrief.

2.6. OVERLEGORGAAN VOOR DE GEDETINEERDEN

Twee afzonderlijke overlegorganen: 1 voor gedetineerden & 1 voor geïnterneerden.

2.7. UITVOERING VAN HET INDIVIDUEEL DETENTIEPLAN (ZIE 2.5.)

Individuele detentieplannen zijn er niet. Zoals hoger vermeld is er een (beperkt) aanbod van werk en zijn er mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding (met inbegrip van cultuur, opleiding ...), doch dit wordt niet vertaald in concrete plannen en dito trajecten.

3. BEHANDELING VAN DE AANVRAGEN ONTVANGEN DOOR DE CVT

- *Hoe ziet u de samenwerking tussen de commissie van toezicht en de directie van de inrichting, het bewakingspersoneel, het administratief, medisch en psychosociaal personeel?*
Deze samenwerking wordt door ons als zeer positief ervaren. De directie antwoordt steeds correct en gemotiveerd op vragen van onzentwege. Ook tijdens hun rondgang kunnen de maandcommissarissen steeds met hun directe vragen terecht bij de verantwoordelijke adjudant(en) of aanwezige cipiers.
- *Hoeveel klachten/verzoeken heeft u de voorbije twaalf maanden ontvangen? Wat was daarvan het onderwerp? Welk gevolg wordt in de meeste gevallen aan die klachten gegeven?*
De klachten die gedurende het afgelopen jaar werden ontvangen worden hierna "gekwificeerd" opgesomd naar analogie zoals deze worden omschreven in het rooster voor de registratie van klachten van CTR

Rooster voor de registratie van klachten jan-dec 2017

Commissie te TURNHOUT

1	Plaatsing in een gevangenis en overbrengingen	
1.1	Betwisting van de huidige classificatie	
	<i>Betwisting straf / ten onrechte geïnterneerd</i>	2
1.2	Betwisting van de overbrengingen	
	<i>Verzoek transfer / transfer om medische redenen / problemen bij transfer</i>	11
	<i>Geen transfer</i>	2
	<i>Overbevolking</i>	2
	<i>Verzoek transfer naar buitenland</i>	2
1.3	Binnenkomst en ontmoetingen directeur, maatschappelijk werker, arts	
1.4	Vreemdelingen – racisme – weigering van ongewone stappen	
	<i>Beledigende uitspraken / racisme</i>	2
1.5	Strafuitvoeringsmodaliteiten (personeelscollege, SURB)	
	<i>Datum "einde opsluiting" niet correct / moederfiche fout / gevangenisfiche fout / in aanmerking voor invrijheidstelling?</i>	5
1.6	Andere	
	<i>Goederen na transfer verdwenen</i>	2
2	Materiële levensomstandigheden in de gevangenis	
2.1	Cel: verlichting-elektriciteit, verluchting, sanitaire installaties, onderhoud	
	<i>Indicatorlampje werkt niet bij oproep</i>	1
	<i>Schimmelvorming in cel</i>	1
	<i>Verluchting doucheruimte / afzuigstelsel niet voldoende</i>	3
2.2	Samenwoning-overbevolking: lichamelijke hygiëne, intimiteit, agressie op cel	
	<i>Matras op de grond / op grond moeten slapen</i>	3
	<i>Wenst met iemand anders op cel / probleem met roker op cel</i>	2
	<i>Verplaatst naar andere cel zonder melding</i>	1
2.3	Kledij, schoeisel	
2.4	Bezit van voorwerpen	
	<i>Bepaalde goederen niet op cel (scheer- & naaigerief) / goederen ten onrechte op cel</i>	2
	<i>Beperking aantal cd's / wisselen cd's niet uitgevoerd</i>	1
2.5	Boekhouding - persoonlijke rekening, inhoudingen	
	<i>Onderbezetting griffie</i>	1
	<i>Vraag om geld terug te storten / betaling te laat uitgevoerd</i>	2
2.6	Kantine en externe aankopen	
	<i>Weigering / Geen sociale kantine / geen geld</i>	1
	<i>Prijzen kantine te hoog</i>	1
2.7	Behoud van de eigen ruimte (gordijnen, decoratie, aankleding)	
2.8	Andere:	
	<i>Vernieling materiaal & schadevergoeding betalen</i>	1
	<i>Niet tevreden met situatie in Turnhout</i>	1
3	Omstandigheden van het leven in gemeenschap	
3.1	Angst voor verplaatsingen in de inrichting	1
3.2	Vertegenwoordiging van de gedetineerden bij het beheer van het dagelijkse leven (nadere regels omtrent de verkiezing, bevoegdheid, beperking)	
3.3	Bedreigingen en afpersing	
	<i>Bedreigingen / pesten / discriminatie</i>	7
3.4	Andere:	
	<i>Conflict met PBA's / slecht, onrechtmatig behandeld / geïnterneerd / weinig empathie / onregelmatigheden na cel controle</i>	6
	<i>Taalproblemen</i>	4
	<i>Nachtlawai</i>	1
	<i>Op wandeling met drugsverslaafden, terroristen & pedofielen: systeem zit fout</i>	1
	<i>Verkrachting</i>	1
	<i>Zit 22u/dag op cel</i>	1
	<i>Incident tijdens etensbedeling</i>	1
	<i>Niet mogen douchen ondanks douche dag</i>	1
	<i>Verbaal geweld</i>	1

4 Contact met de buitenwereld	
4.1	Telefoon en briefwisseling (toegang tot de telefoon, controle, niet-naleving van het briefgeheim, toegang tot internet, kranten en tijdschriften)
	<i>Niet mogen telefoneren</i> 2
	<i>Openen post door directie</i> 2
	<i>Postbus voor uitgaande brieven en niet via chef of fatik</i> 1
	<i>Enkel bestelling cd's / weigering bestelling</i> 2
4.2	Organisatie van & voorwaarden voor bezoek (aan tafel, ongestoord bezoek, individueel achter glas, advocaten, geneesheren, bezoekrechten), mogelijke sancties, opschortingen en beroepen
	<i>Vraag / Weigering ongestoord bezoek</i> 1
	<i>Bezoek echtgenote niet toegelaten o.w. vervangdocumenten IK</i> 2
4.3	Contact met de media
	<i>TV: slechte kwaliteit zenders / TV zonder contract</i> 2
4.4	Andere:
	<i>Klacht tegen onderzoeksrechter</i> 1
	<i>Inzage dossier op cel i.p.v. op griffie</i> 1
	<i>Wil bepaalde kleding / dienst buitenboodschapper niet gekend</i> 1
5 Godsdienst en levensbeschouwing	
5.1	Recht om zijn godsdienst of levensbeschouwing te beleven (weigering van individuele of gemeenschappelijke beleving, religieuze voorwerpen)
5.2	Religieuze, spirituele of morele bijstand (voorwaarden en moeilijkheden)
5.3	Bezit van godsdienstige voorwerpen en de verplaatsingen ervan binnen de gevangenis (bijvoorbeeld gebedstapijt)
5.4	Andere:
6 Vormingsactiviteiten en vrijetijdsbesteding	
6.1	Toegang tot opleidingen, alfabetiseringscursussen, beroepsopleidingen of sociaal-culturele vormen (toelaatbaarheidsvoorwaarden, opleidingsbijdragen, validering van de lessen, intrekking)
6.2	Inschrijving voor een externe, secundaire, hogere, universitaire opleiding (tussenkost in het inschrijvingsgeld) en stages
6.3	Gebruik van de bibliotheekvoorzieningen
6.4	Lichamelijke oefeningen en sportactiviteiten, dagelijkse wandeling
	<i>Ondanks medisch attest (psychiatrisch verslag) niet sporten</i> 1
6.5	Recreatieve activiteiten
6.6	Intellectuele of artistieke activiteiten
6.7	Andere:
7 Werk	
7.1	Toegang tot werk (beschikbaarheid, wachtlijst)
	<i>Vraag om werk</i> 8
	<i>Wachtlijst / weinig werk</i> 3
	<i>Verloning ondermaats</i> 2
	<i>Beloofde werk als sportbegeleider niet opnemen</i> 1
7.2	Werkomstandigheden (duur, uurroosters, inkomsten, ongevallen, ontslag)
7.3	Welzijn op het werk (bekwaamheid, medische onderzoeken, verzekering)
7.4	Werk en voorbereiding met het oog op tewerkstelling na de vrijlating
7.5	Ongewenste intimiteiten op het werk
7.6	Andere:
8 Gezondheidszorg en gezondheidsbescherming	
8.1	Verstreekte zorgen: interne en externe doktersraadplegingen, verwondingen bij agressie, keuze van de arts, voortzetting van een behandeling opgestart voor de opsluiting, kopie van het dossier, hospitalisatie
	<i>Krijgt niet de nodige zorg</i> 3
	<i>Dient richtlijnen psychiater te volgen</i> 1
	<i>Wil naar FPC / wil intake voor FPC</i> 4
8.2	Verslechtering van de gezondheidstoestand en risico op overlijden (mededeling aan de familie)
8.3	Medische expertise
8.4	Geestesziekten
	3
8.5	Voeding en hygiëne
8.6	Besmettelijke ziektes
8.7	Behandeling van verslaving / medicatie
	<i>Wil medicatie i.p.v. insluiting</i> 1
	<i>Wenst stopzetting medicatie / medicatie onder dwang</i> 3
	<i>Behandeling injectie: zombie-achtige persoon heeft dringend psychiatrische/psychologische begeleiding nodig</i> 1

- 8.8 Beroepsgeheim
8.9 Andere:

9 Psychosociale dienst	
9.1	Toegang tot de sociale dienst (wachtijd voor een afspraak, achterstand inzake het dossier, weigering van contacten of stappen)
	<i>Wachtijd PSD: 3 weken (terro & moet via Brussel)</i> 1
9.2	Psychologische expertise (betwisting van de gegevens van de expertise en het gebruik ervan voor de strafuitvoeringsmodaliteiten, beroep op een deskundige naar keuze, beroepsgeheim)
9.3	Juridische bijstand (recht, informatie)
9.4	Andere:
	<i>Uitlatingen van PSD-medewerker (wisselen van advocaat)</i> 1
	<i>Dossier bevat geen psychiatrisch verslagen (veroordeelde die geïnterneerd is)</i> 1
	<i>Geneesheer is zowel zorgpsychiater als PSD-psychiater</i> 2

10 Orde – veiligheid – gebruik van dwang	
10.1	Identificatie van de gedetineerde (identiteitsbewijs, vingerafdrukken)
10.2	Fouillering (van de gedetineerde-beperkt of naakt, kledij, cel) 3
10.3	Bijzondere veiligheidsmaatregelen (verantwoording, voorwaarden en rechten, register en toegang tot commissies) en individueel bijzonder veiligheidsregime (motivering, duur, medisch advies, voorwaarden, advocaat, bezoeken van de directeur en de arts, register, beroep)
	<i>Wil terug naar gewone cel</i> 1
10.4	Dwangmaatregelen (gebruik van middelen, evenredigheid, registratie)
10.5	Geweldpleging ten aanzien van de gedetineerde door het personeel
10.6	Andere:
	<i>Geïnterneerd o.w.v. veiligheidsredenen / apatisch</i> 2

11 Tuchtregime	
11.1	Tuchtrapport: opsteller bekend, getuigenis van collega's of medegedetineerden, fouten bij de keuze van de categorie, niet-naleving van de procedures of sancties waarin is voorzien, toegang tot de advocaat, betwisting van het rapport en de sancties, taal- en vertaalprobleem, chantage
	<i>Ten onrechte tucht / Tucht niet in verhouding tot inbreuk / onterechte sancties soms gebaseerd op misverstanden</i> 12
	<i>Tucht n.a.v. agressie / schuldig maken aan tucht / niet zichtbaar dragen badge</i> 4
	<i>Sanctie directie na uitgangspersmissie</i> 1
11.2	Afzondering op cel: bewaarde rechten
	<i>Observatiecel onmenselijk (4 à 5 maanden)</i> 1
11.3	Plaatsing in naakte cel: duur, hygiënische omstandigheden, wandeling, medische en externe bezoeken, beleving van godsdienst of levensbeschouwing
11.4	Klachten en rechtsvorderingen: indiening van een klacht bij de politie, belemmeringen voor een rechtsvordering
11.5	Andere:
	<i>Vervalsing tuchtbeslissing</i> 1

12 Commissies van toezicht	
12.1	Kennis van het bestaan van de plaatselijke commissie en mogelijkheden om de leden ervan te ontmoeten
12.2	Weerstand personeel, vernietiging van brieven en brievenbussen
12.3	Bedreigingen en ongewenste intimiteiten wegens relaties met de leden van de commissie
12.4	Weigering om een ontmoeting met een lid van de commissie toe te laten
12.5	Onwenselijke wachtlijden voor de gedetineerden, de families
12.6	Aanvragen voor een tussenkomst bij de directie, bij een advocaat, tolk
12.7	Beroep op een arts van de commissie voor allerhande zorgen, voor een advies met betrekking tot de gezondheidstoestand 5
12.8	Andere:
	<i>Verzoek via CVT contact met Justitieel Welzijn Turnhout - JWT</i> 1
	<i>Verzoek via CVT voor verdere opvolging CAW</i> 1

*
* *